

I riktning
mot
ett annat
Sverige:

I dialog
med Ingrid
Segerstedt
Wiberg

Innehåll

s. 2

Introduktion

s. 4

Perfuga - Resa längs cirkulär rutt

Av: Parvin Ardalan

s. 12

Ingrid Segerstedt Wiberg - Ett

bråkigt samvete

Av: Anette Carlsson

s. 14

I riktning mot ett annat Sverige:

Jag fotograferar för att minnas

Med fotografier och texter av:

Bahar Bastegani

Ali Ali

Fawzia Kamran

Mahdi Forghani

Zooza Moha

Amin Mohammad

s. 40

I riktning mot ett annat Sverige:

Tiden innan framtiden

Av: A. Karlsson Rixon

s. 45

Det konstruerade landskapets fixering

- Om landskap och nationsidentitet

Av: Macarena Dusan

s. 54

Medverkande

s. 57

Kolofon

I riktning mot ett annat Sverige: *I dialog med Ingrid Segerstedt Wiberg*

Den här publikationen är en del av en ofentlig konstgestaltning som uppmärksammar journalisten och människorättsaktivisten Ingrid Segerstedt Wibergs gärning och särskilda engagemang för barn och unga på flykt. Titeln är inspirerad av boken *Det andra Sverige* från 1985, ett av Segerstedt Wibergs många debattinlägg om invandrades situation i Sverige. Jag, Axel Karlsson Rixon, som står bakom konstgestaltningen, är bildkonstnär med intresse för hur fotografi och fotograferande kan användas för att förstå och förmedla den samtid vi lever i, såsom migrationen i Europa.

I publikationen i din hand finns texter av skribenter som, likt Segerstedt Wiberg, reflekterar över ojämlikheter i det svenska samhället. Här återges också gestaltningens två andra delar: fotografier och texter från workshopen *Jag fotograferar för att minnas* samt *Tiden innan framtiden*, ett 5,5 gånger 2,5 meter stort fotografi i stora läsesalen på Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg.

Att sätta mig in i Segerstedt Wibergs imponerande engagemang har varit berikande men oroande. Ingrid var optimist och gav aldrig upp kampen för de mer utsatta i det svenska samhället, men var står vi nu? Sensommaren 2021 lever vi fortfarande under en världsomspännande pandemi. Värmebölja härjar och det brinner och svämmar över runt om i världen, naturkatastroferna ökar. Efter USA:s beslut att dra tillbaka sina militära styrkor från Afghanistan intog Talibanrörelsen i augusti presidentpalatset i huvudstaden Kabul

och deklarerade landet som sitt. Tidigare i somras beslöt Migrationsverket om tillfälligt verkställighetsstopp till Afghanistan – det är humanitärt omöjligt att skicka tillbaka människor dit. Samtidigt infördes en ny utlänningslag som i princip fastslår den tillfälliga restriktiva lagen från 2015 och ytterligare försvårar skyddsbehövandes möjligheter till permanent uppehållstillstånd. Den gymnasielag som – genom möjligheten till förlängt uppehållstillstånd – gett unga asylsökande chans att slutföra sina gymnasiestudier och söka fast arbete, upphör successivt från 2023. Flyktingar som kommer hit ges ingen trygghet i längden. Sverige krymper för vilka solidariteten skall gälla.

Trots att migrationspolitiken verkar sträva baklänges fortsätter många ihärdigt kampen för ett mänskligare och rättvisare samhälle. Röster höjs idag för att komplettera politikens historieskrivning om 2015 som året då Sverige "inte klarade mer" och politikerna därför "drog i bromsen". Motberättelserna betonar i stället 2015 som ett hoppfullt år då vanliga människor solidariskt gick samman och handfast försökte möta de flyktingar som kom.

Parvin Ardalan, människorättsaktivist och journalist med ett starkt engagemang i flyktingfrågor, är en av dem som fortsätter Ingrid Segerstedt Wibergs arbete. Men där Segerstedt Wiberg, liksom jag, hade tillgång till vithetens och det svenska medborgarskaps privilegium, arbetar Ardalan, som kom till Sverige från Iran som fristadsförfattare 2009, med egna erfarenheter av flykt.

I essän *Perfuga – Resa längs cirkulär rutt* (sid 4) ger hon sig ut på en resa i tiden tillsammans med Segerstedt Wiberg. Det framskrivna mötet förbinder situationen för flyktingar i dagens Sverige med det som Ingrid under många år observerade. Vad skulle Ingrid säga idag? De stannar till vid sådant som enligt FN-konventionen borde vara fundamentala mänskliga rättigheter men som dagens flyktingpolitik försvårar: hem, utbildning, tillhörighet.

I *Ingrid Segerstedt Wiberg: Ett bråkigt samvete* (sid 12) presenterar journalisten Anette Carlsson översiktligt Ingridss arbetsliv och engagemang i freds- och flyktingfrågor. De var vänner och Carlsson, som länge arbetat med att bevara och lyfta fram Segerstedt Wibergs författarskap och gärning, ger i höst ut en bok med Ingridss texter.

Som ung hade jag flera kompisar som skrev och sedermera blev journalister och författare. Jag ville också berätta men ägde inte ordet på samma sätt och började fotografera. Att hitta ett alternativt språk genom fotograferandet förenar mig med den grupp på sex unga asylsökande som under våren återkommande träffats inom ramen för gestaltningsuppdraget. Fawzia Kamran från gruppen skriver: "Fotografi är en sorts konst, och fotografi är verklighet." Mobilkameran ger ett redskap för att skapa egna berättelser och minnen i tider av osäkerhet och väntan; något att göra. Ett urval av deltagarnas fotografier och reflektioner återges under rubriken *I riktning mot ett annat Sverige: Jag fotograferar för att minnas* (sid 14).

Mitt eget fotografiska bidrag till uppdraget att uppmärksamma Segerstedt Wibergs gärning är *I riktning mot ett annat Sverige: Tiden innan framtiden* (sid 40), ett porträtt av fem unga framför Göteborgs hamninlopp. Verket är en direkt respons på platsen där projektet presenteras. Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg byggdes i vacker jugendstil och invigdes 1900. Ett år senare hängdes målningen *Allegori över bildningen* (sid 50) upp, gjord särskilt för bibliotekets stora

läsesal av konstnären Carl Wilhelmson. Jag har sedan 1990-talet gjort flera fotografiska porträtt i dialog med det nationalromantiska måleri som Wilhelmson kommit att representera, en uppmaning till andra tolkningar av detta upplyfta måleri. Idag när konservativa krafter återoppar denna era i förespråkandet av en viss typ av konst och så kallade svenska traditioner, känns det extra viktigt att gå i dialog med nationalistiska konstideologier. På läsesalens kortsida finns därför från och med oktober 2021 ett tillägg från ett uppdaterat Sverige, med kroppar som är, eller borde vara, lika självklara i våra gemensamma berättelser som de som befolkar Wilhelmsons målning; ett framtida dokument från en skamlig tid då svensk politik förespråkade en främlingsfientlig populism.

Landskap bildar fond i Wilhelmsons måleri och i mitt fotografi, och återkommer i många av workshopdeltagarnas fotografier. Vi gestaltar naturen som ett viktigt inslag i den svenska kulturen, för alla som bor här. I essän *Det konstruerade landskapets fixering* (sid 45) ser konstvetaren Macarena Dusan på hur idéer om den svenska nationalstaten manifesteras genom representationer av landskap, framför allt i det nationalromantiska måleriet som ockuperar många av våra offentliga institutioner. Men Dusan ser också hur flera samtida konstnärer stör bilden av en "vithudad" monokultur – i riktning mot ett annat Sverige.

Axel Karlsson Rixon
Augusti 2021

Perfuga*

—

Resa längs cirkulär rutt

—

Om Ingrid Segerstedt
Wiberg i tid och otid,
dåtid och nutid,
alltid samtida

Text: Parvin Ardalan

*Ingrid Segerstedt Wiberg skrev om barnlitteratur under signaturen Perfuga som betyder flykting eller överlöpare (Csaba Perlénberg, "En kvinna för vår tid", Expressen, 3 nov 2018)

I ett möte som spränger tiden går aktivisten och skribenten Parvin Ardalan i dialog med boken *Det andra Sverige* från 1985 och samtalar med Ingrid Segerstedt Wiberg om flyktens villkor och politiken som villkorar den. Kampen då och nu skrivs samman genom exempel från 1900-talet och idag. Ardalan summerar att vi behöver Segerstedt Wibergs ord idag: "Demokrati och främlingshat är oförenliga."

Lång tid har förflutit under och efter Ingrid Segerstedt Wibergs yrkesliv. Under 1930- och 1940-talet var Segerstedt Wiberg rådgivare för Fattigvårdsstyrelsen och Arbetsförmedlingen och bistod flyktingar som Göteborgs stads flyktingkurator 1945–1948. På 1950-talet arbetade hon som journalist på kvällstidningen Göteborgs-Tidningen och sedan i 40 år på morgontidningen Göteborgs-Posten, bland annat som tidningens andre redaktör. Hon verkade också som ordförande för Svenska FN-förbundet 1968 till 1973.

Trots tiden som förflutit är Ingrid Segerstedt Wibergs genomträngande frågor och kritiska förhållningssätt lika relevanta idag 2021 som 1941, oavsett om det gäller omänskliga migrationslagar och förordningar, politiker och andra makthavares ansvar eller bristen på solidaritet, även bland journalister.

Under min väldigt speciella och andliga resa med Ingrid – en journalist som observerar mycket, lyssnar noga och klargör mångfaldiga dimensioner och konsekvenser av makthavarnas beslut – satt vi och samtalade som två journalister och aktivister. Ingrid arbetade hela sitt liv i Sverige och jag bor och arbetar idag i exil, i Sverige.

STATION: PASSKONTROLL – IDENTIFIERA DIG!

Ingrid är mycket upprörd över att Sasan, en iransk flykting som när han som 14-åring anlände till Sverige ljög om att hans moster var hans mor, åtta år senare utvisades till Iran när de svenska myndigheterna på 1990-talet fick kännedom om hans lögn.

"Precis som om inte vi svenskar ljuger, precis som om inte politiker ljuger, precis som om inte regeringen ljuger ..."^[1]

Jag är upprörd över att Herbert Ernst Karl Frahm's livshistoria inte är mer välkänd här i Sverige. Som ung tysk politisk aktivist flydde han Nazityskland och sökte asyl i Norge och senare i Sverige, under den falska identiteten Willy Brandt. Efter återvändandet till Tyskland efter andra världskriget fortsatte Brandt sin politiska bana som statsman, bland annat som Västtysklands förbundskansler 1969–1974. Han tilldelades Nobels fredspris 1971.

Jag kan inte sluta undra över de förintelseöverlevare som överlevde tack vare Ładoś-listan. Aleksander Ładoś tjänstgjorde för den polska exilregeringen som ambassadör i Schweiz och instruerade sin personal att förfälska dokument för att få tag på latinamerikanska passhandlingar. Under andra världskriget utfärdade Raoul Wallenberg, genom en liknande dokumentförfälskning av humanitära skäl, tiotusentals svenska skyddspass till judar i Ungern. Detta omtalas som en hjältemodig svensk insats.

Ingrid ler bittert och berättar om en intervju hon minns att en journalistkollega gjorde med en tjänsteman vid juletid 1983. Han uttryckte sann glädje över att han lyckats stoppa sjuttio iranska asylsökande i Turkiet när de försökte gå ombord på ett flygplan på väg mot Sverige med förfälskade pass.

"En invandrare kommer inte från ett ingenmansland utan från ett land där han eller hon ingått i en gemenskap fylld av var-

dagsnära händelser och ting. Uppbrottet från den egna miljön kräver ett beslut som sätter sina spår. Ofta hyllas utvandrare för att de vågat ge sig ut i det okända. De säges vara modiga och framsynta. Hyllningarna har gällt både dem som utvandrat från ett liv i fattigdom och dem som genom flykt trotsat sina förtryckare."^[2]

Ingrid fortsätter med att berätta om J-passet. 1938 kom en formell förfrågan från svenska och schweiziska tjänstemän i vilken dessa två neutrala europeiska länder bad den nazistiska tyska regeringen, även kallad tredje riket, att förenkla urskiljandet av judar från andra flyktingar genom att införa J-passet. Denna svenska administrativa begäran gjorde det mycket svårare för judiska flyktingar att få asyl i Sverige under andra världskriget eftersom deras pass på första sidan, i strid med all mänsklig anständighet, stämplades med ett rött J.

"I dagens perspektiv framstår den svenska inställningen som en skam för Sverige."^[3]

Jag undrar, men frågar inte, vad Ingrid skulle ha tyckt om att Migrationsverket tvingar dagens avvisade asylsökande att ordna sina egna avresor genom att ansöka om – tillfälliga eller ogiltiga – resedokument från ambassaden från just det land de en gång flydde ifrån.

Ali, en konstnärligt begåvad ung afghan vars föräldrar var flyktingar i Pakistan på flykt från talibanerna, anlände till Sverige när han var omkring 15 eller 16 år gammal, år 2015. Han reste genom Pakistan, Iran, Turkiet, Grekland, Makedonien, Serbien, Ungern, Österrike, Tyskland och Danmark och kom slutligen till Sverige. Allt med förhoppningen om att kunna vara nära sin äldre bror som redan bodde i Sverige. När Ali avvisades på grund av Dublinförordningen, som innebär att asylansökan måste prövas i det land asylsökaren först kom till i Europa, skadade han i förtvivlan sina fingertoppar i ett försök att dölja sina fingeravtryck. Detta trots att han visste att hans framtida förmåga att hantera en pensel skulle påverkas. Alis asylansökan avlogs än en gång. Han flydde till Frankrike och den här gången skrapade han bort huden från både fingrarna och handflatorna med en rakhyvel. Jag har inte hört från Ali sedan han gick under jorden men jag kan inte sluta tänka på hur han, en ung konstnär som kunde ha varit en del av det nutida svenska historieskapandet, i förtvivlan lemlästade sig för att överleva.

Ingrid säger eftertänksamt:

"Hetast har debatten varit om vilket antal invandrare, som bör ges möjlighet att vistas här. Ett fåtal vill inte ge dem den rätten. Företrädare för den åsikten är okunniga nog för att tro att endast infödda svenskar byggt upp det svenska samhället. Vår historia visar att ett sådant påstående är befängt och därför ointressant."^[4]

STATION: MITT HEM ÄR MIN BORG

Redan så tidigt som 1512 och vidare in i det moderna Sverige diskriminerades romer grovt. Exempelvis fick romer ända till 1959 inte äga hus eller ens stanna på en ort i mer än tre veckor åt gången.

"Sedan flyttade vi in i husvagnar. Det var som att flytta in i kungens slott! Vi hade tre rum och kök som var avdelade med gardiner. Det fanns inget vatten inomhus, vatten fick vi hämta från bäcken."^[5]

År 1782 fick judar officiellt tillåtelse att bosätta sig i tre specifika städer; Stockholm, Göteborg samt Norrköping, och några år senare också i Karlskrona. Först år 1870 tilldelades de svenska judarna medborgerliga rättigheter.

Med anledning av den svenska migrationspolitikens mål att försvåra för judiska familjer att söka asyl tillsammans öppnade Ingrid och hennes vänner under andra världskriget ett barnhem för minderåriga och ensamkommande judiska barn som sökte asyl i Sverige. I en räddningsaktion kallad Barntransporten (*Kindertransporten*) fördes judiska barn till Sverige med hjälp av judiska organisationer och individer som betalade för barnens levnads-kostnader i adoptivfamiljer, eller på barnhem som det som Ingrid med vänner drev.

Jag berättar för Ingrid att vissa kommuner i Sverige nu efter 2015 inte tar sitt ansvar att förse nyanlända, som givits tillfälliga uppehållstillstånd, med bostad. När den obligatoriska tvååriga etableringslagen upphör överlämnar staten ansvaret för de nyanlända till kommunen där de varit mantalsskrivna. Genom medveten så kallad "social dumpning" placerar dessa kommuner i stället nyanlända i en annan kommun i andrahandshyrda lägenheter eller med tillfälliga hyresavtal, för att efter de två åren inte ha några skyldigheter (de nyanlända var ju mantalsskrivna någon annanstans). Ingrid blir förfärad igen. Hur kommer det sig att vi ännu år 2021 inte vill kännas vid att en bostad är en förutsättning för att vi ska känna oss trygga och kunna studera, umgås och ha ett arbetsliv som integrerar oss i samhället?

STATION: DEN GYLLENE NYCKELN TILL UTBILDNING

Ingrid Segerstedt Wibergs outtröttliga hantverksarbete var att kasta ljus på konstruerade och onödigt svåra ämnen genom att skriva om dem. Det kommer därför inte som någon överraskning att hon vill diskutera SFI, Svenska för invandrare, med mig. Nyfiken frågar Ingrid om situationen för SFI förändrats sedan 1970-talet då reformen, som hon uttrycker det, infördes dåligt och hastigt i Sverige. Jag tvingas berätta att SFI för närvarande erbjuds genom olika privata utbildningsföretag och att det fortfarande saknas tillräckligt många legitimerade lärare för undervisningen.

Språk och demokratisk kompetens är nödvändiga grundläggande verktyg för att kunna utöva ens individuella rättigheter och bli medveten om samhällseliga skyldigheter. Att inte erbjuda nyanlända tillräckligt med resurser för att lära sig det svenska språket, eller kunna fortsätta sin strävan efter högre utbildning, är ett sätt att hindra dessa människor från att demokratiseras. Språkförbistring och språkkunskaper kan missbrukas för att befästa de rådande maktförhållandena, liksom användas för att politiskt utmana den rådande makten.

Jag kommer ihåg en intervju med Ingrid där hon fick frågan hur hennes far Torgny Segerstedt – en journalist som under hela andra världskriget vågade motsätta sig nazisternas otäcka propaganda – kunde förutse de grymheter som utfördes av nazistpartiet, officiellt benämnt Nationalsocialistiska tyska arbetarepartiet. Ingrids enkla och banbrytande svar var: "Vi läste [Hitlers] bok. Det stod skrivet i hans bok."

Vi pratar om hur immigranternas kunskaper, färdigheter och förmågor inte tas tillvara. Ingrid påminner än en gång om att det förflutna återupprepas.

"I många fall slösar vi med invandrarnas arbetskraft. Åtskilliga har en gedigen utbildning men vi förstår inte att ta vara på den. Därför låter vi bankkamreren från Latinamerika ensam sköta städningen på en bank kväll efter kväll till dess han bryter samman."^[6]

SLUTET OCH BÖRJAN

Närhelst solidaritet och civilt motstånd förhindrar att historiska hatbrott kläs i en kostym av lag och ordning och osynliggörs, är Ingrid där. Hon observerar, lyssnar, tänker, beskriver och målar bilder och scener med sina skrifter så att vi varken kan gömma oss eller förbli okunniga.

Med Ingrid kan vi resa till skilda stationer på en cirkulär rutt. Resan från en station till en annan är både lovande och oroande. Samma förfaranden som Ingrid beskrev år 1985 gäller fortfarande.

"Invandraren hyllas sällan. Debatten kring honom eller henne gäller mestadels huruvida invandraren skall ges rätt att leva och arbeta i landet."^[7]

Längs den virvlande och cirkulära färdvägen går passagerarna ombord och av med tidvattnet på grund av politiska, ekonomiska eller arbetsmarknadsmässiga skäl. Som exempelvis de uppemot tusen desertörerna – eller motståndarna till värnpliktsinkallelsen – som hoppade av till Sverige på vägen till Vietnam för att undvika att delta i USA-godkända massakrer under Vietnamkriget (1965–1973).

Eller de unga afghanska ofrivilliga barnsoldaterna som skulle ha skickats av Iran till det syriska inbördeskriget (2011–pågående) som konsekvens av den syrisk-iranska alliansen och Irans politiska engagemang i Syrien senaste decenniet. De afghanska migranterna lever ofta utan uppehållstillstånd i Iran, utsätts för en grym diskriminering och förföljelse och blir ofta olagligt "inkallade" till militärtjänstgöring i den väpnade milisen, med löfte om uppehållstillstånd för hela familjen när de återvänder från kriget.

Eller ta som exempel den svenska så kallade Baltutlämningen efter andra världskrigets slut. Alla 167 baltiska legionärer som kämpat mot Sovjet deporterades då från Sverige utan regelrätta asylförfaranden. Eller som Ingrid uttrycker det, de "betraktas som brottslingar och har inte rätt till asyl". (Ur Anette Carlssons SVT-dokumentär *I tid och otid*.)

Så vad har förändrats under den här cirkulära ruttens gång? Uppemot en femtedel av den nuvarande svenska befolkningen på 10,4 miljoner människor har invandrarbakgrund. Historien har visat att invandrare har spelat en viktig roll, som inte kan bortses ifrån, i uppbyggandet av det moderna Sverige. Jämfört med en homogen svensk föreställning om det förflutna finns idag en färggrann heterogenitet i Sverige, byggd på demokratiska grunder och tron på grundläggande mänskliga rättigheter.

Men nu formar de förestående orkanvindarna från höger en skarp förändring av det svenska politiska klimatet. De böljande vågorna som 2015 förde det syriska barnet Alan Kurdis livlösa kropp tillbaka till Turkiets kuststräcka, där hans familj hade gett sig ut på havet i hopp om att nå den grekiska ön Kos, öppnade tillfälligt Europas hjärtan och gränser. Sedan dess har den gränslösa generositeten åter sköljts bort och gränserna har bomrats igen, rustats med ståltråd och patrulleras av beväpnad gränspolis. De

fördrivna placeras på en ö eller i isolerade läger och lider av att vänta eller vandra från plats till plats som en pendel, utan något att säga till om i de underliggande katastroferna, ofta orsakade av religiösa fundamentalister eller politiskt förtryck.

Högervindarna blåser genom många länder. Skrämmande vindar som bär och sprider rädsla genom att ropa på främlingsfientlighet, antisemitism, ziganofobi, islamofobi och som föreslår det mäktiga botemedlet nationalism för att tysta rösterna från de många som kämpar liksom Ingrid Segerstedt Wiberg. Ingrid benämnde dem redan 1985 som "... bullriga och få i antal". Idag är de högljudda och många, sorgligt nog också bland medborgare med invandrarbakgrund.

Men när vi står starka – ansikte mot ansikte – mot främlingsfientlighet och rasism, då växer civilsamhället sig starkare och kraftfullare. Och de osynliga vägkorsningarna belyses när vi omläser och omskriver historien i konstnärliga och kreativa interventioner som det här minnesmärket som presenteras på Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg den 24 oktober 2021. De breda kollektiva rörelserna i det civila samhället – som Vi står inte ut men vi slutar aldrig kämpa, Flyktinggruppernas Riksråd FARR och Asylgrupperna i Sverige – arbetar oförtrutet vidare för anständighet, humanitet och solidaritet inom systemet, i Ingrids anda.

Avslutningsvis säger Ingrid:

"Det är fler ... röster vi efterlyser. Ingen som tror på demokratin med dess respekt för varje individs rätt till ett liv i fred och frihet kan acceptera främlingshat och rasism. Demokrati och främlingshat är oförenliga."

Översättning:

Mamak Babak-Rad och Maja Hammarén

Ingrids citat är tagna från:

1: *I tid och otid* – Ingrid Segerstedt Wiberg, SVT Göteborg, 1997.

2, 3, 4, 6, 7: *Det andra Sverige*, Ingrid Segerstedt Wiberg, Norstedts, 1985.

5: Monika Kaldaras intervjuad för Women Making HERstory, 2014.

Om Ingrid Segerstedt Wiberg - *Ett bråkigt samvete*

Text: Anette Carlsson

Ingrid Segerstedt Wiberg fick ett långt liv. Hon föddes i början av 1900-talet och gick bort i maj 2010, en månad innan sin 99-årsdag. Under sju decennier skrev hon så gott som dagligen artiklar i dagspress och tidskrifter. Hon var en av sin tids skarpaste kritiker av rasism, inhuman flyktingpolitik och maktmissbruk, och kämpade för det fria ordet och rätten att stå för sina åsikter.

Ingrid Segerstedt Wiberg växte upp i ett hem där diskussionerna ofta gällde politiska och etiska frågor. Hennes far, Torgny Segerstedt, var huvudredaktör för Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning och känd som en av landets hårdaste kritiker av Hitler och nazismen under andra världskriget. Ingrid delade faderns värderingar och engagerade sig. Under kriget arbetade hon som flyktingkurator och påverkades starkt av det fysiska och psykiska lidande hon mötte. Hon startade bland annat ett barnhem för judiska flyktingbarn och adopterade själv ett av barnen. Erfarenheterna från arbetet med flyktingar präglade henne resten av livet som journalist och debattör.

Ingrid Segerstedt Wiberg visste tidigt att hon ville skriva. Torgny Segerstedt hade gjort klart att hans barn inte kunde räkna med några förmåner när det gällde att bli publicerade i hans tidning.

Men när Ingrid i mars 1933 såg hakkorsflaggan hissas vid den tyska legationen i Stockholm kunde hon i sin förtvivlan inte låta bli att ändå försöka. I en kommentar senare sa hon att hon tyckte att det röda fältet i flaggan såg ut som blod. Att flaggan hissades var det slutgiltiga tecknet på att Hitler tagit makten i Tyskland. Hon skickade in sin artikel anonymt till Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning och den publicerades den 22 mars 1933 under rubriken *Svart, röd och vit*. Ingrid misstänkte att Torgny förstod vem skribenten var, men han kommenterade aldrig saken.

Ett par år efter kriget anställdes hon på Göteborgs-Tidningen för att skriva reportage och ledarkommentarer. Ingrid Segerstedt Wiberg bevakade många områden, utöver politik skrev hon om mode och trädgård, recenserade böcker och var ansvarig för barnsidan.

Ingrids politiska intresse ledde till att hon i slutet av 1950-talet blev riksdagsledamot för dåvarande Folkpartiet. Där gick hon snart emot sitt eget parti i frågan om huruvida Sverige skulle ha kärnvapen. Partiet var för, men Ingrid starkt emot. Trots hårda påtryckningar från ledningen gav hon inte vika. I likhet med sina förebilder, socialdemokraterna Alva Myrdal och Inga

Ingrid Segerstedt Wiberg, 1998. Under sju decennier skrev Segerstedt Wiberg artiklar i dagspress och tidskrifter om bland annat rasism och inhuman flyktingpolitik. Fotografi: Kamerareportage.

Thorsson, var hon djupt engagerad i arbetet för nedrustning och hade 1947 varit med och bildat Sveriges första FN-förening.

I mitten av 1950-talet lämnade Ingrid Segerstedt Wiberg Göteborgs-Tidningen efter en konflikt med chefredaktören. Striden gällde om det var rätt att åka till Kina och rapportera därifrån. Det var under det kalla krigets dagar då uppfattningen att all kontakt med kommunistländer var olämplig dominerade i västvärlden. Ingrid som drevs av nyfikenhet och journalistiskt intresse sökte då upp Göteborgs-Postens chefredaktör Harry Hjärne, som tackade ja till ett reportage från Kina. Det blev början på en mer än fyrtioårig anställning på GP. Många såg det som att Ingrid svek

fadershuset, GP var den hårdaste konkurrenten till hennes pappas tidning GHT, som familjen fortfarande ägde efter Torgny Segerstedts död.

Flyktingpolitiken återkom ständigt i Ingrid Segerstedt Wibergs verksamhet. Under 1990-talets krig på Balkan, när debatten om flyktingmottagandet hettade till på allvar, var hon med "överallt", i debatter i press, radio och tv och i demonstrationer för en human flyktingpolitik. Under de här åren härjade den så kallade lasermannen, som sköt skarpt mot rasifierade; flyktingboenden attackerades och ett nytt parti, Bevara Sverige Svenskt, bildades. Ingrid hotades ofta under den här tiden. Bland annat klottrades nynazistiska slagord i hennes trappuppgång, hon fick ta emot flera mordhot i telefonen och fick till och med en brevbomb med posten. Bomben fungerade lyckligtvis inte.

När jag mot slutet av Ingrid Segerstedt Wibergs långa liv frågade henne hur hon orkat strida så uthålligt, svarade hon: "Jag tycker inte att jag har samvete att bara sitta här och titta på den vackra utsikten och strunta i om världen blir sämre och sämre, barnen far illa och många barn går under. Jag vet inte om jag kan säga att jag lyckats med allt, men många barn och ungdomar tror jag att jag har påverkat. Deras engagemang och energi ger mig hopp om framtiden."

Fyra böcker av Ingrid Segerstedt Wiberg:

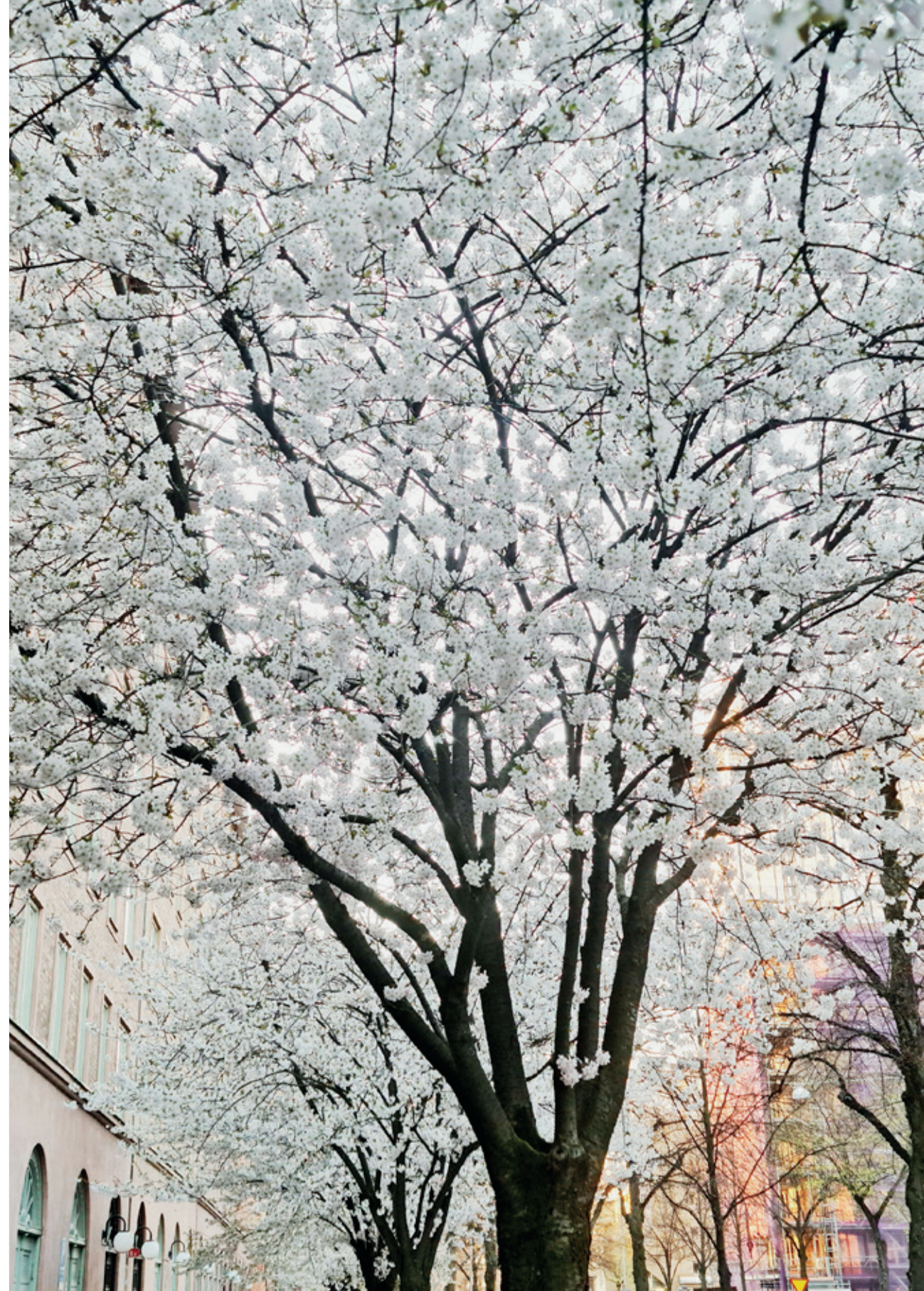
- *Utkastad och fri - Minnen 1945-55* (1983)
- *Det andra Sverige* (1985)
- *När Sverige teg - om nazisternas förföljelser* (1991, med Ingrid Lomfors)
- *Min motbok* (1999)

I riktning
mot
ett annat
Sverige:

Jag
fotograferar
för att
minnas

Som en del av gestaltningsuppdraget som uppmärksammar Ingrid Segerstedt Wibergs gärning arrangerade konstnären Axel Karlsson Rixon en workshop för unga personer som ville utveckla sitt fotograferande, och hade erfarenhet av att söka asyl i Sverige. Gruppen träffades fem lördagar våren 2021, under den pågående pandemin. De flesta som anslöt kom till Sverige som ensamkommande, någon med sin familj. Alla sex väntade i olika skeenden fortfarande på beslut från Migrationsverket, med en oviss framtid.

Workshopen startade i två frågor: Varför fotograferar du? Och vad tycker du om att fotografera? Därifrån arbetade gruppen vidare för att bli bättre fotografer och med att dela inspiration och gemenskap. Snart utkristalliserade sig vissa motiv: naturen, parker och urbana landskap; romantiska bilder med solnedgångar och grönska. Men också porträtt av vänner och nära; motiv som betyder något i vardagen. Här fanns lust att uttrycka sig. Och kanske en nödvändighet.

Fotografi: Bahar Bastegani

Fotografi och text: Bahar Bastegani

من از برادر کوچکم عکس گرفتم. نور خورشید صورت او را روشن می کند. او در مقابل دوربین راحت است. خورشید می درخشد. این زیبا ترین لحظه برای من است.

Jag fotograferade min lillebror. Hans ansikte lyser upp av solen. Han är bekväm med kameran. Solen skiner, det är den vackraste stunden för mig.

و آفتابی که به شهر می تابد و گرما می بخشد. می بینید که چقدر خورشید برای من مهم است. نور خورشید عکس ها را زیبا می کند.

Och solen som lyser på staden och ger värme. Man kan se hur viktig solen är för mig. Hur fina bilder blir med solljus.

Fotografi och text: Ali Ali

بالنسبة لي، التصوير الفوتوغرافي هو التقاط شيء مميز يحدث في تلك اللحظة التي التقط فيها الصورة. لقد كان الحال دائماً بأنني التقط صوراً لأماكني المفضلة التي أشعر فيها بالراحة النفسية.

Att fotografera är för mig att fånga någonting speciellt som händer i just den stunden som jag tar bilden. Det har alltid varit så att jag tar bilder på mina favoritplatser där jag mår bra.

Fotografi och text: Ali Ali

هذا الحي الذي أعيش فيه حاليًا. بمجرد أن أراه وأقترب منه ، ينتابني شعور من الهدوء والأمان.

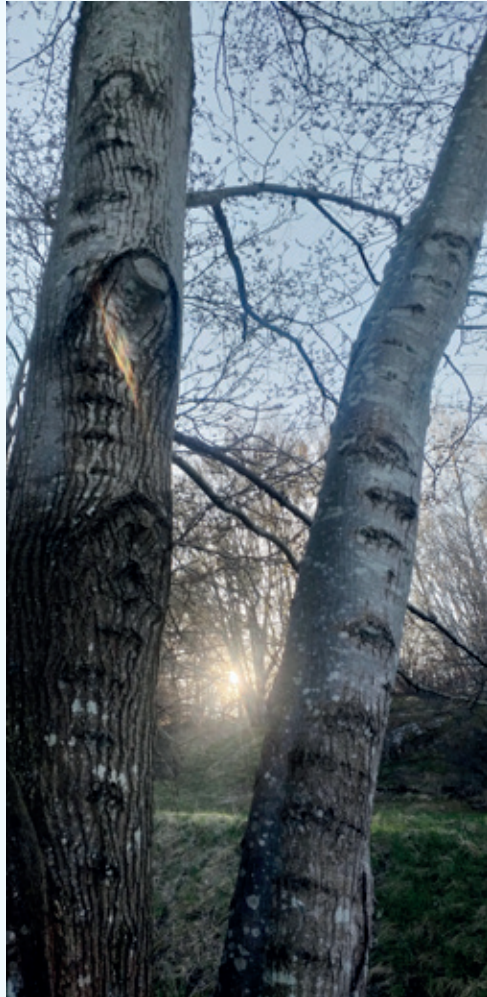
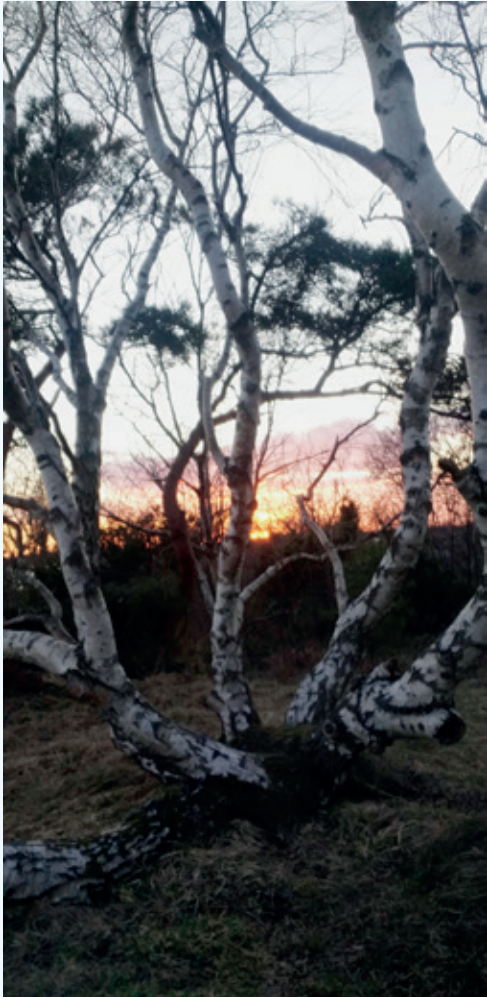
Det här är kvarteret som jag bor i för närvarande. Så fort jag närmar mig det så känner jag mig lugn och trygg.

Fotografi och text: Ali Ali

هذا يومى العادى بمنتهى البساطة، كان يمكن أن يكون مختلفا تماما، لو كنت لا أزال أعيش في بلدى.

Det är min vardag helt enkelt, den hade kunnat se helt annorlunda ut om jag fortfarande bott i mitt hemland.

Fotografi: Fawzia Kamran

عکاسی یک نو هنر است، و عکاسی واقعیت است.

من فکر میکنم عکاسی مرا آرام میکند و باعث میشود که من دنیا را زیبا تر ببینم.

دوربین به من کمک میکند تا زیبایی طبیعت و انسانها را ببینم، چرا که ما به طور معمول متوجه آنها نیستیم.

پرنده هایی در درخت نزدیک خانه هایش. وقتی من این عکس را گرفتم در مورد آنچه در آن خانه بود فکر کردم. دو لانه در یک درخت وجود دارد. شاید آنها در دو طبقه مختلف زندگی میکنند.

Fotografi är en sorts konst, och fotografi är verklighet.

Jag tänker att fotografering gör mig lugn och det får mig att se världen vackrare.

Kameran hjälper mig att se naturens och människans skönhet, så som vi normalt inte uppmärksammar dem.

En fågel i trädet nära sitt hem. När jag tog bilden tänkte jag på vilka saker som fanns inne i hemmet. Det finns två bon i samma träd. Kanske bor de på olika våningar.

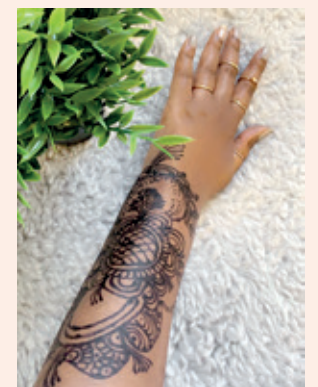

Fotografi och text: Mahdi Forghani

من عکاسی میکنم بخاطریکه سرگرم کننده است و بخاطریکه من به عکاسی علاقمند هستم. فکر در مورد جزئیات بسیار کوچک در هنگامه گرفتن یک عکس. یک عکس بیشتر از هزار کلام میتواند بگوید.

Jag fotograferar för att det är roligt och för att jag är intresserad av fotografi. Att tänka på små detaljer när man tar en bild. En bild säger mer än tusen ord.

Fotografi: Zooza Moha

Sawir matalaayo qorax dhaca cirkaduudka: sababta aan u qaatey wuxu ka hadlayaa dhalinyaro badan oo ku nool Swidhen oo lacala fursad kale ee isku maareeyan heesan oo dambi falnimo eheyn. Laakin sawirka waxa kale oo muujinaa hadi aa xaalada adag ku jirto in imaandoonto maalmo iftiimaayo.

Sawiryaashaan kale waxa ay matalayaan dhaqankeyga iyo waxyaaba kale aan sameeyo sidaan ugu fikiran mustaqbaalka.

En bild med mörkrosa solnedgång: jag tog den för jag tycker att den handlar om många unga som bor i Sverige, som är papperslösa och kanske inte har något annat val än att bli kriminella för att kunna försörja sig. Men bilden visar också att även om du har det svårt så kommer ljusare tider i framtiden.

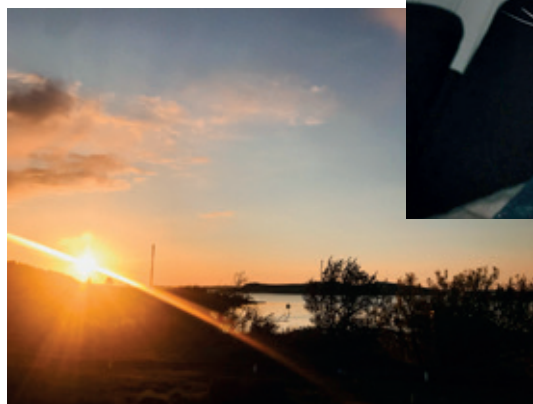
Andra bilder visar min kultur och nånting som jag gör för att inte tänka så mycket på framtiden.

Fotografi och text: Zooza Moha

Sikasto ha ahaatee waxa la fiirsankaraa bisha. Hadi aa joogtid Swidhen iyo reerkaga jiraan Somalia wa wada arkikartaan.

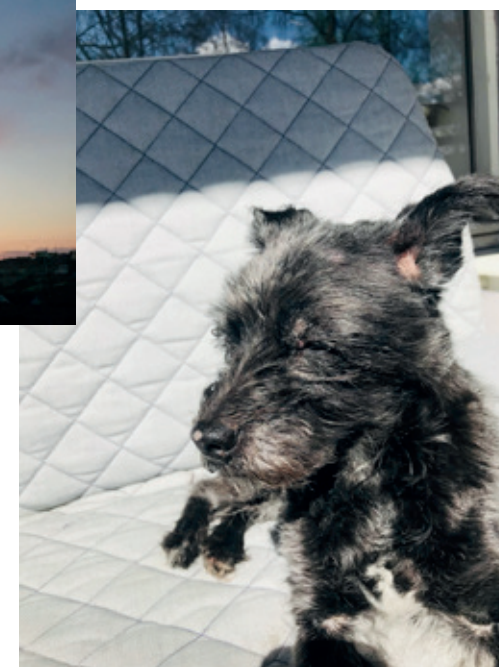
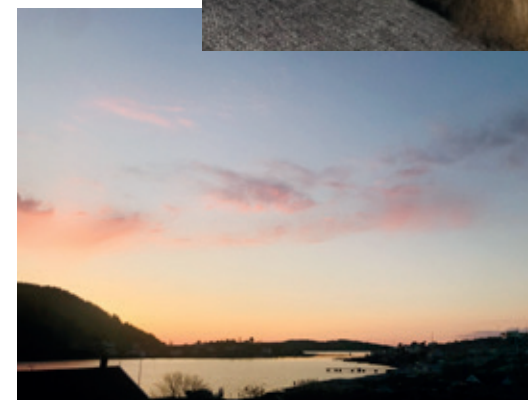
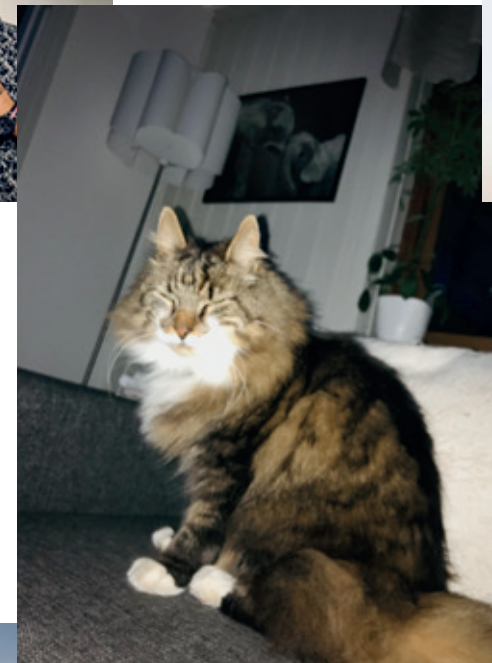
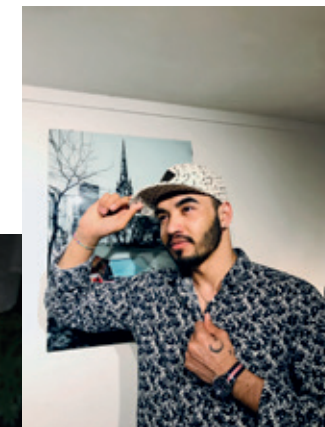
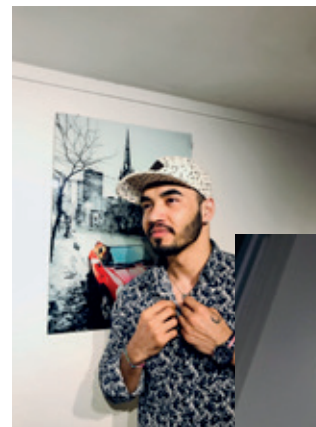
Oavsett var man är så kan man se på månen. Om du är i Sverige och din familj är i Somalia så kan ni ändå se den samtidigt.

برخی تصاویر میتواند بسیار مهم باشد اگر در
ذخیره آنها برای آینده قادر باشید. برای بخاطر آورنده
لحظاتی که انسان در گذشته داشته، تفاوتی ندارد
که آن لحظه شادی یا غم و تنهایی بوده

En del bilder kan vara jätteviktiga att
kunna spara och ha i framtiden för att
minnas det man har varit med om. Det
spelar ingen roll om det är en stunds
glädje eller tvärtom att man känner sig
ensam och ledsen.

Fotografi och text: Amin Mohammad

I riktning
mot
ett annat
Sverige:

Tiden
innan
framtiden

Fotografi: A. Karlsson Rixon

Det konstruerade landskapets fixering

—

*Om landskap och
nationsidentitet*

Text: Macarena Dusan

Landskapet och naturen har använts i visuell kultur för att skapa en föreställd vithet som dominerar svenskt medvetande än idag. Det skriver Macarena Dusan i en text som synar nationalromantikens bidrag till den vita nationsidentiteten och finner motstrategier i samtida konst.

Vad är ett landskap? Det kan vara en vy, en utblick. Ett landskap kan göras till spelplats för politik och nationsskapande ideologi. Landskap konstrueras för att fylla kartan med innehåll. Bara då får nationalstaten något att älska äga

Den svenska konsthistorien visar hur konst har använts för att konstruera föreställningen om landskap. Under 1800-talet var svensk konst en viktig del i byggandet av den nationella identiteten. Mer specifikt, en vit svensk identitet. Ännu mer specifikt, en fiktiv vit normativ svensk identitet. Landskapet och naturen har genom visuell kultur använts som ett hegemoniskt utrymme för skapandet av vithet och är något som dominerar svenskt medvetande än idag. Ett landskap där den svarta och bruna kroppen är frånvarande. Ett landskap där den migrerade kroppen inte finns.

Efter att ha studerat friluftsmåleri i områdena utanför Paris började svenska konstnärer under mitten av 1800-talet intressera sig för svenskt landskap som motiv och sökte gestalta den typiskt svenska naturen. Konstvetaren Tomas Björk beskriver i en antologi om svensk konst under 1800-talet hur vissa konstnärer målade idylliska stämningsbilder medan andra ville fånga "den nordiska vildmarken". Under 1890-talet inom nationalromantiken sökte konstnärer bland annat att gestalta en känsla av naturen och skapa en gemensam föreställning av ett svenskt naturlandskap. Intresset för att avbilda landskapet ingår med andra ord i konstruktionen av nationsidentiteten. "Den nordiska urskogen utgjorde en viktig faktor i formandet av en nordisk identitet och att associera ett lands folk med dess landskap var vanligt under nationalromantiken", skriver Björk.

Ordet romantik i ordet nationalromantik tycks vilja kamouflera innebörden av nationalism till något rosenskimrande.

I den samtida konstnären Valeria Montti Colques verk avbildar hon ibland fåglar som vi gärna vill identifiera som "svenska". Men konstnären ifrågasätter att tillskriva djur en nationell identitet. Fåglar vet inte om nationalstatens geografiska konstruktioner och rör sig fritt över dessa skiljelinjer.

Under 1700-talet, innan nationalromantiken, var den svenske botanikern Carl von Linné den förste att kategorisera människor i ett system. I *Systema Naturae* från 1735 tilldelas människan olika kategorier utifrån biologiska, kulturella och sociala aspekter. I och med Carl von Linnés arbete lades grunden för föreställningen om en renrasig och överordnad vit svenskhet. En idé om vilka kroppar som är självklara på svensk mark.

Konstvetaren Jeff Werner har, i sitt forskningsprojekt om vithet och visuell kultur från 2014, som utgångspunkt att naturbilder i Sverige har färgkodats. Han frågar sig om det finns en vithetsproduktion inom den svenska visuella kulturen och skriver: "Under de sista årtiondena av 1800-talet kommer svenskheten att fästas hårdare vid kroppen och landskapet." Werner pekar på kända konstnärer som Anders Zorn, Carl Larsson och Richard Berg, vilka bidrog till att skapa föreställningar om vita kroppar i naturlandskapet. Speciellt Anders Zorn var en konstnär som aktivt ägnade sig åt att reproducera vithet utifrån idén om renrasighet under 1800-talet.

Inför projektet *Skogen mellan oss* för organisationen Konstfrämjandet våren 2021 letade konstnären Cecilia Germain icke-vita svenska deltagare som brukar vistas i naturen. I sitt sökande reflekterade hon över avsaknaden av svarta människor som motionerar i skogen, njuter av skogen, rastar hunden eller bara är i skogen. Germain funderar på att starta ett nätverk där svarta och

bruna svenskar tillsammans tar sig an skogen och det svenska landskapet utifrån egna perspektiv, behov och premisser. Bortom ett förhållningssätt där naturvistelsen bland en vit medelklass ofta har handlat om att behärska naturen och disciplinera kroppen.

Om du googlar "vandra i naturen" får du fram bilder av vita, normativa kroppar i till synes heterosexuella familjekonstellationer som ler obesvärat i sina dyra Gore Tex-kläder.

Ideologin om en renrasig befolkning utvecklades i Sverige av rasbiologen Anders Retzius som ägnade sig åt skallmätning för att kategorisera människor i över- och underordnade raser. Ett arbete som bidrog till inrättandet av Statens institut för rasbiologi i Uppsala 1922, vilket ger eko även idag. Som när den svenska staten använder sig av ovetenskapliga metoder som mätandet av knäskålar och tänder på unga ensamkommande asylsökande, för att kunna fastställa deras ålder och deportera dem till länder i krig. Lagarna för unga asylsökande skiljer sig från de för vuxna i och med FN:s barnkonvention som berättigar att det ställs lägre krav på barn under 18 år som söker asyl. Då många unga kom till Sverige utan vårdnadshavare och identifikationsdokument, från 2015 och fram till 2016 då rätten till asyl kraftigt ströps, började den svenska staten att använda sig av "åldersbedömning". En metod som fick stark kritik av forskare för att vara ovetenskaplig då ingen medicinsk metod exakt kan påvisa en persons ålder.

Den vetenskapliga föregångaren till dessa metoder, Statens institut för rasbiologi, som bidrog till tankar om hygien och rensning i byggandet av det svenska folkhemmet, lades ned så sent som 1958. Folkhemmet som begrepp myntades år 1928 av dåvarande socialdemokratiska statsminister Per Albin Hansson i hans tal om "det goda hemmet". Folkhemmet blev en central del av den svenska statliga modellen och innebar att människor skulle leva i social och ekonomisk trygghet. Folkhemmets baksidor diskuteras mer sällan: rashygien, men även tvångssteriliseringar av kvinnor, fattiga och romer. Paret Alva och Gunnar Myrdals socialistiska bok *Kris i befolkningsfrågan*, från 1934, kom att påverka riktningen på folkhemmet med en rad politiska idéer om hur samhället skulle ordnas. I boken lyfts bland annat sterilisering som metod för att få fram en bättre och friskare svensk befolkning.

Forskaren Irene Molina, verksam vid Centrum för mångvetenskaplig forskning inom rasism (CEMFOR) vid Uppsala universitet, har varit en viktig röst för att lyfta fram bostadssegregationen i Sverige och göra en historisk koppling från uppbyggandet av folkhemmet till idén om staden som kropp och idéer om den Andre. I texten *Den rasifierade staden* från 2001 skriver hon: "Arvet från socialhygienismen, som gav upphov till en bostadspolitik och en

stadsplanering som delvis skulle förbättra och samhällsanpassa arbetarklassens och andra 'avvikande' gruppers levnadsmönster, lever i viss mån ännu i den nutida svenska stadens geografi."

De som avviker skulle kontrolleras genom anpassning till en norm.

Norm. I vår föreställning om det "svenska" och dess landskap rymms inte det som anses vara främmande. Hur många årtionden har icke-vita kroppar fått höra

att de ska
åka tillbaka

att de är en belastning
för samhället

att de ska vara tacksamma
för att få vara i Sverige

att deras existens är för "osvensk"
för Sverige

att deras kroppar brer ut sig
för mycket och
stör

det idylliska
det "svenska"

Chicana- och queerforskaren samt poeten Gloria Anzaldúa lär oss att samhället alltid kommer att vilja tämja de vilda tungorna, det oönskade språket, den oönskade tungvridningen, den oönskade sexuella identiteten – tillhörigheten, den oönskade klassen, den oönskade rasen – kulturen – religiösa tron.

I sitt forskningsprojekt *Terra periculosa. Farligt Land* från 2013, undersökte konstnären Ruben Wätte hur vi människor orienterar oss i våra landskap, både fysiskt och mentalt. I boken med samma namn lyfter Wätte hur Schengensamarbetet har bidragit till att nationalstatsgränsen finns överallt i vår vardag, och inte endast vid landsgränsen mot grannländerna. Han skriver, med anledning av att oannonserade gränskontroller gjorts under planerade borgerliga vigslar, ungdomars fotbollsträningar och i kollektivtrafiken, att "/gränsen/ ligger inte där den ser ut att ligga enligt kartan utan kan uppstå lite varstans och lite när som helst. Den är inte ens en linje utan en punkt, eller snarare ett antal rörliga punkter som aldrig går att förutse".

Allegori över bildningen (1901), målad på plats av konstnären Carl Wilhelmson. Stora läsesalen, Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg. Fotografi: A. Karlsson Rixon.

"Hela landet är då ett gränsland", skriver Ruben Wätte.

Denna gräns använder ljuset för att sätta den Andre i mörker. Den inre utlänningskontrollen REVA, som projektledes av Migrationsverket för att mer effektivt verkställa utvisning av personer som vistas i Sverige utan tillstånd, synliggjorde det rasistiska samhällets silande av människor som inte anses platsa i den svenska förljugna ljuvheten.

Rasprofilering ljussätter
punktmarkerar genom ljuset.

Carl Wilhelmsons monumentala målning *Allegori över bildningen*, från 1901, som hänger ovanför och framför studieplatserna i Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg, får nu sällskap av verket från projektet som denna bok kommer ur. Som nationalromantisk gestaltning fick målningen under sin tillblivelse kommentarer från Carl Larsson och Richard Bergh, skriver konsthistorikern Jonas Gavel i biografien om Wilhelmson från 1994. Kanske var det ljussättningen som Larsson och Bergh anmärkte på, att folket i målningen skulle gestaltas i ett mer dunkelt ljus för att symbolisera de icke-bildade medan de som kommer med kunskap draperas i ljuset.

I riktning mot ett annat Sverige: Tiden innan framtiden (2021), Stora läsesalen, Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg (montage). Fotografi: A. Karlsson Rixon.

Inne på Stockholms centralstation finns en av våra mest exponerade landskapsmålningar. Åtta väggmålningar från 1927 gestaltar svenska landskapsmotiv, från norr till söder. Konstnärerna John Ericsson och Natan Johansson ger oss svala landskap som badar i vitthetens täckande fantasi. Enligt Wikipedia skulle motiven "föra tankar till vykort i kolossalformat".

Under samma tak, inte långt ifrån målningarna, liksom på centralstationerna i Göteborg och i Malmö, samlas en mängd civila under september 2015 för att ta hand om de tusentals transitflyktingar som kommer med tåg. Människor organiserar sig ideellt för att under flera dagar informera, tolka, dela ut mat och kläder samt ge vård. System byggdes snabbt upp för kommunikation, information, arbetsdelning. "Volontärer berättar om hur de blivit utbrända av att i flera dagar i sträck, non stop, ordna med transporter och övernattnings för personerna i flykt som kommer hit", rapporterar nyhetsmedia. På ena väggen på Stockholms centralstation finns nu en liten, liten skylt i metall, som påminner om civilbefolkningens engagemang. Det är enkelt att missa skylten i byggnadens monumentalitet och myller av rörelse och butiker, men den finns där, glänsande. Mer glänsande än vykort med bleknande bäst före-datum.

Bilden av det romantiska svenska landskapet kan hittas lite överallt i vardagen och samhället. Till exempel i form av en muralmålning på en sluten innergård i Flen. I målningen upptar en blå himmel stor del av bildytan. I bakgrunden syns ett vitt hus bland träden, öppet landskap, barrträd vid ena sidan av horisonten och lövträd med olika växter längst fram. Molnen på himlen tycks vara på väg bort. Målningen hittas på innergården på förvaret i Flen. I förvaren låses asylsökande som fått utvisningsbeslut in. Förvaren, som Migrationsverket kallar för "låst boende", är fängelser för migranter som inte har begått något brott. De kan vara inlåsta i månader i väntan på ett chartrat flygplan som ska utvisa dem från Sverige.

Inför arbetet med ett offentligt uppdrag 2016, för Göteborgs stad, fick konstnären Runo Lagomarsino höra att ett mindre grönområde som fungerat som skydd och gömställe för transitmigranterts olovliga tältområde hade avverkats. Lagomarsino samlade de nedsågade trädstammarna och satte ihop dessa med hjälp av koppardelar till assemblage. Verket *A Country's Landscape (Ett lands landskap)* placerades mitt emot polistationen i Malmö där en ansöker om pass och ID-kort.

Den nationalistiska konstruktionen är en sönderfallande klump. Som kvarglömmt papper i byxfickan när det kommer ut från tvättmaskinen.

Nedmontering av det fixerade landskapet
och gränsernas statiska ljus.

I Axel Karlsson Rixons verk *I riktning mot ett annat Sverige: Tiden innan framtiden* från 2021 som placeras på ena väggen i Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg

ser vi fem unga rikta
sina blickar
prisma iris

Stjärnhimlar lär oss att
ljus bär på historia.

Källhänvisning

Gloria Anzaldúa, *Borderlands/La Frontera: The New Mestiza*, Fourth edition, 25th anniversary., Aunt Lute Books, San Francisco, 2012.

Tomas Björk, *Konst och visuell kultur i Sverige 1810-2000* (red. Lena Johannesson), Bokförlaget Signum, 2007.

Förvaret, FILM, Regi Anna Persson och Shaon Chakraborty, RÅFILM, 2015.

Amanda Lindholm, *En timma på Stockholms centralstation*, 2015-09-18, www.dagensarena.se/innehall/en-timme-pa-stockholms-centralstation. Hämtad 2021-07-13.

Irene Molina, *Den rasifierade staden i Den delade staden* (red. Lena Magnusson), Boréa Bokförlag, 2001.

Refugees Welcome Stockholm, www.refugeeswelcomestockholm.se. Hämtad 2021-08-10.

Axel L. Romdahl, *Carl Wilhelmson*, Sveriges Allmänna Konstförenings publikationer, 1938.

Stockholms centralstation, https://sv.wikipedia.org/wiki/Stockholms_centralstation. Hämtad 2021-07-10.

Jeff Werner, *Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur*, Göteborgs konstmuseums skriftserie, Skiascope, 2014.

Carl Wilhelmson 1866-1928: Målningar, teckningar, grafik (red. Jonas Gavel). Göteborgs konstmuseum, 1994.

Ruben Wätte, *Farligt land. Terra periculosa*, Lågtryck förlag, 2013.

MEDVERKANDE

Ali Ali, Bahar Bastegani, Mahdi Forghani, Fawzia Kamran, Zooza Moha och Amin Mohammad medverkade under våren 2021 i en workshop i fotografi som leddes av Axel Karlsson Rixon. Förutom ett stort intresse för att fotografera har de alla erfarenhet av att vara asylsökande i Sverige.

Parvin Ardalan är feministisk aktivist, journalist och skribent och en av grundarna till Women Cultural Center och The One Million Signature Campaign i Iran – en gräsrotsrörelse med syfte att upphäva diskriminerande lagar mot kvinnor i Iran. Ardalan, som tilldelades Olof Palme-priset 2007, lever i exil sedan 2009 och var 2010–2012 Malmös första gästförfattare inom ICORN, The International Cities of Refuge Network. Vid sidan av skrivandet och engagemanget i Iran, ledde Ardalan intresse för genus, sociala rörelser och migration till att hon, med civilsamhälle och ett antal kulturinstitutioner i Sverige, initierade processen för att starta *Women Making HERstory* och konstplattformen Migration Memory Encounters i Sverige. Ardalan är för närvarande styrelsemedlem för svenska PEN och arbetar vid enheten för dokumentation och yttrandefrihet vid Malmö stadsarkiv.

Anette Carlsson var under 1969–2000 verksam vid Sveriges Television som reporter, producent och programledare med inriktning mot undersökande journalistik. Under 1990-talet granskade hon den svenska flyktingpolitiken och gjorde dokumentärfilmen *I tid och otid* om Ingrid Segerstedt Wiberg, som sändes i SVT 1997 samt 2001. Carlsson har varit styrelseledamot i Vänföreningen till Stiftelsen Torgny Segerstedts Minne och i Ingrid Segerstedts gymnasium. Idag är hon pensionär och frilansar som journalist och redaktör. Hösten 2021 ger hon på eget förlag ut en bok med Ingrids texter, *I tid och otid – Bråkig journalistik under sju decennier 1933–1977*.

Macarena Dusan är fristående konstvetare, textproducent, redaktör och kritiker. Hon intresserar sig för maktstrukturer, offentlighet och exkluderingsmekanismer inom det västerländska konstfältet. Hon har sedan 2009 arbetat med och drivit flera fristående konstnärliga plattformar och organisationer. Idag driver Dusan nättidskriften Kultwatch och har publicerat sig och medverkat i antologier, konstnärsmonografier, kataloger och flera tidskrifter i Sverige och internationellt.

Axel Karlsson Rixon är konstnär, fotograf och filosofie doktor i fotografisk gestaltning, verksam sedan sent 1980-tal. Med konstprojekt som *State of Mind*, *At the Time of the Third Reading*,

Skaramangås och *Memorable Migration* undersöker hen hur gemenskaper och tillhörighet kan manifesteras och ifrågasättas via fotograferandets praktik. Karlsson Rixon som tidigare var professor i fotografi vid Akademin Valand i Göteborg är representerad vid Sveriges större konstinstitutioner, har gett ut fyra böcker och är för närvarande del av Bildkonstnärsfondens arbetsgrupp. Hen är utbildad vid Nordens Fotoskola, California Institute of the Arts, Akademin Valand samt University of California i Berkeley.

KOLOFON

Publikationen *I riktning mot ett annat Sverige: I dialog med Ingrid Segerstedt Wiberg* (2021) är en del av fotografen Axel Karlsson Rixons konstgestaltning till minne av journalisten och människorättsaktivisten Ingrid Segerstedt Wiberg och hennes gärning. Konstgestaltningen har tillkommit på initiativ av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet med finansiering genom Charles Felix Lindbergs donationsfond. Processledare var Göteborg Konst, Göteborgs Stads kulturförvaltning.

Konstgestaltningen *I riktning mot ett annat Sverige: Tiden innan framtiden* (2021) är placerad i stora läsesalen på Samhällsvetenskapliga biblioteket i Göteborg. Modeller: Amar Al Goane, Ali Ali, Mahdi Forghani, Amin Mohammad och Benjamin Nazari.

Tack till Frivilligorganisationen Agape Göteborg, RFSL Newcomers Göteborg och en mångfald aktivister engagerade för ensamkommande unga och andra asylsökande.

Texter: Parvin Ardalani, Anette Carlsson, Macarena Dusan och Axel Karlsson Rixon

Fotografier: Ali Ali, Bahar Bastegani, Mahdi Forghani, Fawzia Kamran, Axel Karlsson Rixon, Zooza Moha, Amin Mohammad och TT Nyhetsbyrån

Översättare: Tolkenpressen, Mamak Babak-Rad och Maja Hammarén

Textgranskning: Majk Michaelesdotter

Redaktör: Maja Hammarén

Grafisk form: Louise Khadjeh-Nassiri

Koncept: Axel Karlsson Rixon

Tryck: Göteborgstryckeriet 2021

ISBN: 978-91-985956-0-4

© Respektive skribent och fotograf.

”Ingen som tror på demokratin
med dess respekt för varje
individs rätt till ett liv i
fred och frihet kan acceptera
främlingshat och rasism.
Demokrati och främlingshat
är oförenliga.”

- Ingrid Segerstedt Wiberg, *Det andra Sverige*, 1985

Den här publikationen är en del av ett offentligt konstuppdrag som uppmärksammar journalisten och människorättsaktivisten Ingrid Segerstedt Wibergs gärning och särskilda engagemang för barn och unga på flykt. Segerstedt Wiberg var aktiv som skribent från 1930-talet fram till 2000-talets början. Hennes första artikel, som publicerades den 22 mars 1933, förtvivlade över Hitlers maktövertagande i Tyskland.

Konstgestaltningen består, utöver denna publikation, av ett monumentalt porträtt av fem unga framför Göteborgs

hamninlopp, som hänger i stora läsesalen på Samhällsvetenskapliga biblioteket i samma stad. Under våren 2021 genomförde fotografen Axel Karlsson Rixon, som ligger bakom konstgestaltningen i sin helhet, också en workshop med en grupp unga asylsökande vars fotografier och texter finns återgivna i publikationen. Här finns även texter av aktivisten och exilförfattaren Parvin Ardalan, journalisten Anette Carlsson och konstvetaren Macarena Dusant.

Tillsammans har vi möjlighet att fortsätta Segerstedt Wibergs arbete för en mänskligare flyktingpolitik.

Ett projekt av Axel Karlsson Rixon.

Med och av: Ali Ali, Parvin Ardalan, Bahar Bastegani, Anette Carlsson, Macarena Dusant, Mahdi Forghani, Maja Hammarén, Fawzia Kamran, Axel Karlsson Rixon, Louise Khadjeh-Nassiri, Majk Michaelsdotter, Zooza Moha och Amin Mohammad.

ISBN: 978-91-985956-1-1

Finansierat genom Charles Felix Lindbergs donationsfond,
Göteborgs Stads kulturförvaltning.